

Predikan Söndagen Septuagesima 2021

Matteus 20:1-16

Orättvist!

-Det är orättvist! Varför får jag inte....

Alla som har barn vet det. Jag har fått för lite och andra har fått för mycket. Argumenten har tusen olika ansikten, och alla barn har sina egna skäl till varför de är orättvist behandlade. Och den här inställningen slutar inte med barnåren. Den följer med in i vuxenlivet. Vi är överkänsliga för att bli förbigångna men har inget emot att bli favoriserade. Att vara och en är sig själv närmast visar sig väl om inte förr när chefen annonserar ut lönesamtal. Här gäller det att saluföra sig själv och sin egen kompetens, och tala om vad just jag är värd. För det är ju snudd på att människovärdet visar sig i lönekuvertet. Hög lön betyder hög status, låg lön låg status. Vi kanske inte vill erkänna det men vi värderar oss själva och andra mycket krassare än vi tror; allt mäts i pengar och ägodelar, också mitt värde som människa. Det här är inget nytt, och inte heller rättvisetänkandet. Man ska ha lön efter prestation, annars är det orättvist, tycker de flesta av oss. Även om det inte stämmer med hur det ser ut i verkligheten.

I dagens evangelium möter vi en arbetsmarknad, som är ovanlig hos oss nuförtiden, men fortfarande mycket vanlig ute i världen.

På torget står de och väntar i tidiga morgontimmen, daglönarna. Det är arbetsvilliga som hoppas på ett påhugg vadsomhelst, och efter dagens arbete kasseras lönen in kontant. Har de tur får de

kanske flera dagars arbete i stöten, men de är vana vid att ta en dag i sänder.

Och här kommer nu en en vingårdsägare för att leja arbetare för dagen till sin vingård. De första han anställer får tydliga lönebesked; en denar får ni, en vanlig grovarbetarlön på Jesu tid.

Men till alla de andra som han lejer under dagen säger han inget bestämt om lönen, bara att de ska få skäligt betalt. Och så när dagen är slut och lönen ska betalas ut visar det sig att de alla får samma lön; en denar.

Då blir det ett ramaskri! Idag hade facket blivit inkallat till förhandling, och den arbetsgivare som vågar vara så här orättvis blir inte långvarig på arbetsmarknaden.

Så här kan man ju helt enkelt inte behandla människor! Detta är ju höjden av orättvisa!

Ja visst är det. Här i världen fungerar det så, men i Guds rike är det inte så. Allt vad Jesus säger och gör handlar om detta, om Guds stora nåd, hans oändliga kärlek, om hans rika och slösande gåvor, som inte fördelas efter förtjänst, som ingen av oss är värd, utan där allt är fritt och gratis. Där kan en far ställa till med fest för en slarver till son som kommer hem igen efter att ha slösat bort hela sitt arv, och här får de som har arbetat i Guds vingård hela livet samma lön, samma kärlek och förlåtelse, som de som kom med i elfte timmen.

Detta är Guds rike, detta är hur Gud vill ha det, men inte alltid hur vi vill ha det. Vi vill gärna tänka om Gud och hans rike, som vi tänker om allt annat i livet; det måste vara rättvist, det

måste väl betyda något om jag har skött mig och varit en god människa. Vad spelar det annars för roll hur vi lever, om det inte lönar sig? Det verkar ju som man kan strunta i Gud och hans vilja, leva som man vill och sedan på ålderns höst eller på dödsbädden bli religiös. Ibland känns det som om man i själva verket är lite avundsjuk på dem som faktiskt struntar i Gud, för inte så lite av skötsamhet och moraliskt liv dikteras ju av rädsla. Rädsla för att gå miste om lönen, det eviga livet och alla Guds gåvor, om jag inte bevisar att jag är värd dem. Eller kanske rädsla för straff, om jag missköter mig.

Allt detta måste vi överge, hela detta tänkande leder fullkomligt fel, och det är vad Jesus vill med den här liknelsen, och med flera andra liknelser i evangelierna.

Guds rike mäter ingen efter förtjänst, en plats i Guds underbara värld, så full av lycka och glädje, liv och lust, kan ingen av oss vara värd, hur duktiga vi än har varit. Ja det är inte så att somliga är mer och andra mindre värda i Guds ögon och inte heller så att vi alla på något sätt skulle vara värdelösa för Gud eftersom han inte värderar oss efter förtjänst. För Gud är alla lika värdefulla, alla omges av hans kärlek och omtanke, vare sig vi själva bryr oss om det eller inte.

I Gud är det som vi lever, rör oss och är till, säger Paulus till folket i Atén, och då menar han inte bara de som tror på Gud, utan ALLA. Alla människor är värdefulla för honom. Ingen är utesluten från hans kärlek, som inte själv utesluter sig från den och säger bestämt nej till den.

Vingårdsägaren ställer en personlig fråga till var och en av oss; ser du med onda ögon på att jag är god, och att jag delar med mig av det som är mitt?

De som är problemet i den här liknelsen är inte de som kom sist in i vingården, utan de som har varit där längre; översatt till vår verklighet, alltså de som skött sig, de fromma och trogna i kyrkan och församlingen. Båda grupperna av människor flockades omkring Jesus; de religiösa mönstermänniskorna, de laglydiga och duktiga, och all världens syndare, de prostituerade, tullarna, de som verkligen misskött sig och väl visste med sig att de inte platsade i den stränga religionens värld. Guds krav var för svåra och även om de hade varit lättare, hjälpte det inte. De stod på minus medan andra berömde sig över att stå på plus.

Och nu kommer Jesus med detta underbara evangelium; ni är alla välkomna; Gus längtar efter er, förlorade söner och döttrar. Ni är inte förlorade, ni är hans älskade barn som han öppnar himlens dörr för.

Problemet för Gud är de missnöjda fromma, de som känner sig kränkta och förfördelade av att han är så god. Att hans kärlek räcker, att den är villkorlös och att nåden är gränslös, det kan vara upprörande. Och är det så för dig är det dags att omvända sig och se mera till Guds kärlek än på dig själv. För det är just det som är felet, min egen självupptagenhet och egenrättfärdighet, som ställer sig i vägen. I vägen för Guds kärlek och i vägen för min medmänniska. När vi kan säga som Jesus på ett annat ställe låter några tjänare säga; Vi är bara enkla tjänare, som har gjort det vi borde. Då blir perspektivet rätt; då kan vi också vara generösa, så som Gud är, och med glädje ta emot nya arbetare i vingården, utan tanke på lön.

Och bli lyckliga för att de får samma godhet, förlåtelse och kärlek som jag. För utan Guds godhet hade vi alla varit förlorade.
Amen